

بسم الله الرحمن الرحيم

معرفی پژوهشکده تاریخ و سیره اهل بیت (علیهم السلام)

پژوهشکده تاریخ و سیره اهل بیت (ع) جهت بررسی روشمند حوزه‌های مرتبط با تاریخ و سیره اهل بیت (ع) و بسترهای تأثیرگذار در آنها، در سال ۱۳۶۴ تأسیس و فعالیت‌های پژوهشی خود را آغاز کرد. تمرکز بر جوانب گوناگون تاریخ و سیره امامان و ساز و کارهای منطقی و اصولی دستیابی به حقایق تاریخی، مطالعه و تحقیق درباره هویت تاریخی تشیع و زوایای مختلف فرهنگ و تمدن اسلامی به عنوان اساسی‌ترین رویکردهای پژوهشکده مد نظر قرار گرفت. در کنار انجام مطالعات موردی، اجرای پروژه‌های بزرگی هم‌چون «فرهنگ‌نامه مؤلفان اسلامی»، «سیره معصومان»، «بررسی منابع تاریخی»، «شیعه در عصر حضور ائمه علیهم السلام»، «شیعه در مناطق مختلف» از جمله فعالیت‌های این مجموعه بوده است. هم‌چنین تدوین «دانش‌نامه اهل بیت (ع)» از جمله برنامه‌های کلان پژوهشکده است که زمینه‌های انجام آن در سال‌های اخیر فراهم آمده است. پژوهشکده فعالیت‌های خود را در قالب چهار گروه پژوهشی «سیره اهل بیت علیهم السلام»، «تاریخ تشیع»، «فرهنگ و تمدن اسلامی» و «دانش‌نامه اهل بیت علیهم السلام» به سامان رسانده است.

اهداف

۱. تبیین و تنقیح مبانی و چارچوب‌های نظری دانش تاریخ اسلام و سیره معصومان (ع) به منظور توان‌مندسازی و توسعه آنها جهت پاسخ‌گویی به نیازهای گوناگون فردی و اجتماعی.
۲. معرفی علمی الگوهای شخصیتی و رفتاری معصومان در ابعاد گوناگون حیات فردی و اجتماعی و متناسب با سطوح مخاطبان.
۳. هویت‌شناسی شیعه و تشیع و بررسی سیر تحول و تطور مؤلفه‌های آن از آغاز تاکنون.

۴. پاسخ‌گویی روش‌مند به پرسش‌ها و شبهات انسان و جامعه معاصر در زمینه تاریخ تشیع، سیره معصومان(ع) و فرهنگ و تمدن اسلامی.

گروه‌های پژوهشی

۱. گروه سیره اهل بیت علیهم السلام

شناخت سیره به معنای تحقیق قاعده‌مند در شیوه‌های زیستی یک فرد با توجه به زمان و مکان و اوضاع جانبی است. این گروه فعالیت خود را در حوزه تاریخ و جنبه‌های مختلف سیره به منظور تبیین ابعاد مختلف زندگی معصومان(ع) آغاز کرد و اهداف و وظایف خود را چنین می‌بیند:

الف) اهداف

۱. تهیه مجموعه‌های تاریخی، علمی و مستند از زندگی معصومان(ع).
۲. ارائه الگوی مناسب از سیره معصومان(ع) به جامعه.
۳. خرافه‌زدایی از باورهای نادرست مردم درباره معصومان(ع).
۴. پاسخ به شبهات مطرح شده درباره زندگانی معصومان(ع).
۵. بررسی جایگاه اصحاب و ارتباط آنان با معصومان(ع).

ب) وظایف:

۱. پژوهش علمی و روش‌مند در ابعاد مختلف سیره معصومان(ع).
۲. نقد و بررسی روایات ناهمگون درباره معصومان(ع).
۳. نقد و بررسی منابع تاریخی در باره زندگانی و سیره معصومان(ع)

آثار منتشر شده گروه:

۱. نگاهی نو به جریان عاشورا، گروهی از محققان زیر نظر دکتر سید علیرضا واسعی، ۱۳۸۳.
۲. جانشینان پیامبر در پرتو شرح نهج البلاغه ابن ابی الحدید، دکتر سید علیرضا واسعی، ۱۳۸۶.
۳. درآمدی بر روش‌های تبلیغی ائمه (ع)، دکتر سید علیرضا واسعی و محمدشمس‌الدین دیانی، ۱۳۸۶.
۴. نقد و بررسی گزارش‌های زندگانی پیش از بعثت پیامبر (ص)، رمضان محمدی، ۱۳۸۷.
۵. مشورت و مشاوران در سنت و سیره پیشوایان، سید محمود سامانی، ۱۳۸۷.
۶. سیاست‌های مالی امام علی (ع)، محمدحسین علی‌اکبری، ۱۳۹۰.
۷. واقعه حرّه، رویارویی ارزش‌های دینی و سنت‌های جاهلی، سیدعلیرضا واسعی، ۱۳۹۱.
۸. بازپژوهی تاریخ ولادت و شهادت معصومان (ع)، یدالله مقدسی، ۱۳۹۱.
۹. محیط زیست و بهداشت در سیره و سنت نبوی صلی الله علیه و آله، عبدالمجید ناصری، ۱۳۹۱.
۱۰. ارزیابی اخبار قضاوت‌های امیرالمؤمنین علی (ع)، مصطفی صادقی، ۱۳۹۲.
۱۱. حیات، حکمت و حکومت پیامبراعظم (ص)، جمعی از نویسندگان به کوشش حمیدرضا مطهری، ۱۳۹۲.
۱۲. پوشش و تغذیه در سیره معصومان (ع)، امیرعلی حسنلو، ۱۳۹۲.
۱۳. مناسبات اهل بیت علیهم السلام و ایرانیان، سیدمحمود سامانی، ۱۳۹۳.
۱۴. راهبردهای ائمه (ع) در مواجهه با ناهنجاری‌های اجتماعی، سیدعلیرضا واسعی، ۱۳۹۴.
۱۵. رسول خدا (ص) و مدیریت تنش‌های مدینه، حسین قاضی‌خانی، ۱۳۹۵.
۱۶. سیمای دوازده امام (ع) در میراث مکتوب اهل سنت، از آغاز تا پایان سده دوازده قمری، جلد ۱، منصور داداش‌نژاد، ۱۳۹۵.
۱۷. سیمای دوازده امام (ع) در میراث مکتوب اهل سنت، از آغاز تا پایان سده دوازده قمری، جلد ۲، منصور داداش‌نژاد، ۱۳۹۵.
۱۸. مذهب شیعه، تاریخ اسلام در ایران و عراق، جلد ۱؛ ترجمه عباس احمدوند، ۱۳۹۵.
۱۹. مذهب شیعه، تاریخ اسلام در ایران و عراق، جلد ۲؛ ترجمه محمد قزوینی، ۱۳۹۵.

۲۰. اهل بیت علیهم السلام در آثار دانشمندان اندلس؛ حمیدرضا مطهری. ۱۳۹۶.
۲۱. سیره معیشتی معصومان(ع)، یداله مقدسی، ۱۳۹۷.
۲۲. سیره معصومان(ع) در فقرزدایی، محمدحسین علی اکبری، ۱۳۹۷.
۲۳. در آمدی بر سیره معصومان(ع) در کتاب های چهار گانه شیعه، علی اکبر ذاکری، ۱۳۹۸.
۲۴. سیره فرهنگی - اجتماعی معصومان(ع) در کتاب های چهار گانه شیعه، علی اکبر ذاکری، ۱۳۹۸.
۲۵. سیره عبادی معصومان(ع) در کتاب های چهار گانه شیعه، علی اکبر ذاکری، ۱۳۹۸.
۲۶. سیره سیاسی معصومان(ع) در کتاب های چهار گانه شیعه، علی اکبر ذاکری، ۱۳۹۸.
۲۷. سیره اقتصادی معصومان(ع) در کتاب های چهار گانه شیعه، علی اکبر ذاکری، ۱۳۹۸.
۲۸. سیره نظامی معصومان(ع) در کتاب های چهار گانه شیعه، علی اکبر ذاکری، ۱۳۹۸.
۲۹. سیره معصومان(ع) در کتاب های چهار گانه شیعه، جلد ۱، (زندگانی، سیره فرهنگی، عبادی و اجتماعی)، علی اکبر ذاکری، ۱۳۹۸.
۳۰. سیره معصومان(ع) در کتاب های چهار گانه شیعه، جلد ۲ (سیره سیاسی، اقتصادی و نظامی)، علی اکبر ذاکری، ۱۳۹۸.
۳۱. تبیین تاریخی جایگاه کوفیان در فرایند نهضت امام حسین (ع)، حسین قاضی خانی، ۱۳۹۸.

آثار در دست نشر گروه:

۱. تحول سیره نگاری مورخان مسلمان تا پایان عصر عباسی، ترجمه کتاب «تطور کتابه السیره النبویه عندالمورخین المسلمین حتی نهاییه العصرالعباسی» دکتر عمار عبودی محمدحسین نصّار مترجمان: دکتر آمنه موسوی شجری و دکتر سیف علی زاهدی فر
۲. مناسبات فکری و سیاسی اصحاب و امامان شیعه (زمینه ها و عرصه ها)، علی آقا نوری

آثار در دست تحقیق گروه:

۱. نقد و بررسی روایات سیره نبوی، رمضان محمدی،
۲. شیوه‌های مبارزه پیامبر اکرم (ص) و امام معصوم (ع) با اباحی گری، یدالله حاجی زاده
۳. ارزیابی اخبار مناقب امامان شیعه، محمد غفوری
۴. بررسی سبک زندگی اهل بیت (ع) با رویکرد اخلاق جنسی، محمد سعید نجاتی
۵. آیین همسر داری امامان (ع)، یداله مقدسی
۶. عاشورا در آئینه اندیشه ها و باورها، سید عبدالله حسینی
۷. بررسی سیره اهل بیت در آثار فقهی شیخ طوسی، علی اکبر ذاکری
۸. شیوه مواجهه بزرگان دین در حل مشکلات زوجین، حسین قاضی خانی
۹. مواجهه ائمه علیهم السلام با پدیده دروغ، مصطفی صادقی
۱۰. مأخذ شناسی توصیفی کتب سیره بر اساس مفاهیم سبک زندگی، محمد غفوری
۱۱. ازدواج در سیره ائمه، حمید رضا مطهری و محمد صادق غلامی
۱۲. مواجهه اهل بیت با پدیده سب و لعن، ابراهیم صالحی حاجی آبادی
۱۳. بررسی تاریخی چرایی و چگونگی اجتهاد اصحاب ائمه علیهم السلام، محمد فرقان
۱۴. آسیب شناسی روشی مطالعات سیره اهل بیت، روح الله توحیدی نیا
۱۵. رویکرد سیره نگاری پیامبر اعظم (ص) به وسیله شیعیان از ابتدا عصر پهلوی تا عصر حاضر، هادی یعقوب نژاد

۲. گروه تاریخ تشیع:

این گروه، گذشته فراز و فرود شیعیان را در ابعاد گوناگون سیاسی، فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و دینی، مورد پژوهش روشمند قرار می‌دهد. بنابر این، اهداف و وظایف آن در موارد زیر خلاصه می‌شود:

الف) اهداف

۱. شناسایی شیعیان در تاریخ و معرفی ابعاد گوناگون و ویژگی‌های فرهنگی، علمی، آموزشی، سیاسی و اجتماعی آنان؛
۲. بازکاوی نقاط قوت و ضعف شیعیان و نمایاندن عوامل پیشرفت و انحطاط پیروان اهل بیت (ع)؛
۳. معرفی زوایای ناشناخته تاریخ تشیع و تطورات فکری و عملی اهل تشیع در طول تاریخ؛
۴. نمایاندن نقاط مشترک بین حوادث گذشته و حال شیعیان و بهره‌گیری از گذشته جهت برنامه‌ریزی برای آینده.

ب) وظایف:

۱. پژوهشی روشمند و علمی درباره تاریخ شیعیان با استفاده از منابع نخستین و معتبر؛
۲. بررسی، ارزیابی و نقد منابع تاریخی مربوط به شیعیان و تاریخ تشیع؛
۳. مطالعه منابع غیر شیعی و غیر تاریخی، چون رجال، تفسیر و ادبیات جهت بازیافت ابعاد جدید و ناشناخته گذشته شیعیان.

آثار منتشر شده گروه:

۱. معرفی و نقد منابع عاشورا، سید عبدالله حسینی، ۱۳۸۶.
۲. سیری در تاریخ تشیع مازندران، یوسف اسماعیلی، ۱۳۸۷.
۳. گزیده کتابشناسی تاریخ تشیع، مصطفی صادقی و حامد قرائتی، ۱۳۸۸.
۴. دولتمردان شیعه در دستگاه خلافت عباسی، مصطفی صادقی، ۱۳۹۰.
۵. تعامل شیعیان امامیه با دیگر مسلمانان در سه قرن اول هجری، سیدعبدالله حسینی، ۱۳۹۴.
۶. نگاهی به تاریخ تفکر امامیه از آغاز تا ظهور صفویه، مهدی فرمانیان - مصطفی صادقی، ۱۳۹۴.
۷. دولت های شیعی در تاریخ، محمدعلی چلونگر و سیدمسعود شاهمرادی، ۱۳۹۵.
۸. تاریخ اجتماعی - فکری شیعه اثناعشری در هند، ترجمه، جلد ۱، ترجمه: منصور معتمدی، ۱۳۹۶.
۹. تاریخ اجتماعی - فکری شیعه اثناعشری در هند، ترجمه، جلد ۲، عبدالحسین بینش، ۱۳۹۶.
۱۰. زندگانی فرهنگی - سیاسی شلمغانی از استقامت تا انحراف، محمدتقی ذاکری، ۱۳۹۸.

آثار در دست نشر گروه:

- ۱- امارت شرفا بر حرمین تا پایان عصر ممالیک، سیدمحمود سامانی
- ۲- سیر تطور باور به مهدی و مهدویت در اندیشه کیسانیه، رضا برادران
- ۳- نقش قبیله خزاعه در تاریخ اسلام و تشیع، اصغر منتظر القائم و زهرا حسین هاشمی
- ۴- نقش قبیله نخع در تاریخ اسلام و تشیع، اصغر منتظر القائم و مریم سعیدیان
- ۵- جغرافیای تشیع در منابع رجالی، علی اکبر امامی حجتی، گروه تاریخ تشیع

۶- فرازو فرود گرایش مدنیان به اهل بیت علیهم السلام، مهدی نور محمدی

۷- کارکرد اماکن مذهبی شیعه در عصر قاجار (شهر تهران)، حامد قرائی

۸- تاریخ تشیع در ایران بر مبنای سکه شناسی؛ سید مسعود شاهمرادی

آثار در دست تحقیق گروه:

۱. خاورشناسان و فرقه های اصلی شیعه در دائره المعارف اسلام، سید قاسم رزاقی موسوی

۲. نظام فکری، سیاسی و اجتماعی امامیه در دوران امام جواد(ع)، حسین نعیم آبادی

۳. ظهور و سقوط دولت های شیعی، منصور صفت گل، حمیدرضا مطهری، محمدرضا بارانی و محمدعلی چلونگر

۴. تاریخ اجتماعی شیعیان از آغاز تا بر آمدن آل بویه، سید محمد مهدی موسوی نیا

۵. وضعیت فرهنگی اجتماعی شیعیان جنوب خلیج فارس از صفویه تا انقلاب اسلامی، سلمان قاسمیان

۶. تاریخ فرهنگی اجتماعی شیعیان حلب تا پایان سده هفتم هجری، احمد خامه یار

۷. بررسی تاریخی تنصیص بر ۱۲ امام، مصطفی صادقی

۸. شیعه در دوره امام باقر(ع)، سید قاسم رزاقی موسوی

۹. تأثیر راست گویی بر مناسبات دولت و ملت در ایران (از عصر قاجار تا کنون)؛ مجید احمدی کچایی

۱۰- تشیع در گرجستان، محمد رضایی

۱۱- تاریخ تشیع امامیه در بیهق از آغاز تا حمله مغول؛ مجید افلاکیان

۱۲- نقش زنان شیعه در ترویج و دفاع از باورهای شیعی، سعیده رحیمی

۱۳- تحلیل نگرش و روش امامان و دیگر علویان در مواجهه با حاکمان، ابوالفضل هادی منش

۱۴- تاریخ تشیع در پنج قرن نخست هجری؛ محمدجواد یآوری سرتختی

۳. گروه فرهنگ و تمدن اسلامی

مطالعه دقیق تاریخ اسلام در ابعاد گوناگون، به ویژه فرهنگ و تمدن اسلامی، ما را به شناخت بیشتر و معرفی بهتر دین اسلام و پیشوایان آن کمک می‌کند. با توجه به این امر، گروه فرهنگ و تمدن اسلامی اهداف و وظایف زیر را دنبال می‌کند:

الف) اهداف:

۱. شناسایی ابعاد گوناگون فرهنگ و تمدن اسلامی؛
۲. تبیین جایگاه، سهم و نقش فرهنگ و تمدن اسلامی در تمدن جهانی و تولید علم؛
۳. تبیین علل پیشرفت تمدن اسلامی و عوامل انحطاط آن؛
۴. معرفی تحولات سیاسی و اجتماعی جهان اسلامی به منظور بستر سازی برای دیگر مطالعات و پژوهش‌ها.

ب) وظایف:

۱. مطالعه و تحقیق در تاریخ سیاسی، اجتماعی و فرهنگی جهان اسلام در ادوار مختلف؛
۲. بازنگری و اصلاح دیدگاه‌ها و نظرات مطرح شده درباره فرهنگ و تمدن اسلامی، به ویژه آرای مستشرقان؛
۳. تبیین روش‌های علمی مطالعه در تاریخ و تمدن اسلامی با ارائه نشریاتی مبتنی بر آموزه‌های اسلامی و علم تاریخ و فلسفه نظری

آن؛

۴. کشف نکات مبهم در تاریخ و تمدن اسلامی؛

۵. پاسخ گویی به سؤال‌های مطرح در حوزه‌های مربوطه.

آثار منتشر شده گروه:

۱. تصحیح کتاب اضبط المقال فی شرح اسماء الرجال، حسن حسن‌زاده آملی، ۱۳۷۶.
۲. تاریخ تحول دولت و خلافت از برآمدن اسلام تا بر افتادن سفیانیان، رسول جعفریان، ۱۳۸۰.
۳. درآمدی بر تاریخ نگری و تاریخ نگاری مسلمانان، ابوالفضل شکوری، ۱۳۸۰.
۴. راویان مشترک جلد ۱، گروهی از پژوهشگران، ۱۳۸۰.
۵. راویان مشترک جلد ۲، گروهی از پژوهشگران، ۱۳۸۰.
۶. پیامبر (ص) و یهود حجاز، مصطفی صادقی، ۱۳۸۲.
۷. تحلیل تاریخی نشانه‌های ظهور، مصطفی صادقی، ۱۳۸۵.
۸. خاستگاه تشیع و پیدایش فرقه‌های شیعی در عصر امامان، علی آقائوری، ۱۳۸۵.
۹. رویدادهای تاریخ اسلام، دکتر عبدالسلام ترمینینی جلد ۱ (از آغاز تا ۲۵۰ هجری قمری)، ترجمه: علی اکبر امامی حجتی و مصطفی شفیعی، ۱۳۸۵.
۱۰. اوضاع سیاسی - اجتماعی و فرهنگی شیعه در غیبت صغرا، حسن حسین‌زاده شانه‌چی، ۱۳۸۶.
۱۱. دیوان نقابت (پژوهشی درباره پیدایش و گسترش اولیه تشکیلات سرپرستی سادات) محمدهادی خالقی، ۱۳۸۷.
۱۲. زندقه در سده‌های نخستین اسلامی، حمیدرضا مطهری، ۱۳۸۷.
۱۳. فرهنگ و تمدن اسلامی در ماوراءالنهر، از سقوط سامانیان تا برآمدن مغولان، علی غفرانی، ۱۳۸۷.
۱۴. اخبار الملاحم و الفتن و اثرها فی العقلیه العربیه و الاسلامیه حتی نهایه العصر الاموی، عمّار عبودی نصار، ۱۳۸۷.

۱۵. رویدادهای تاریخ اسلام، جلد دوم، (از ۲۵۱ تا ۵۰۰ هجری قمری)، دکتر عبدالسلام ترمانی، ترجمه: علی اکبر امامی حجتی و مصطفی شفیع، ۱۳۸۸.
۱۶. فرهنگ نامه مؤلفان اسلامی، جلد ۱ (قرن اول تا سوم)، گروهی از محققان، ۱۳۸۹.
۱۷. نهاد ولایتعهدی در خلافت اموی و عصر اول عباسی، عباس احمدوند، ۱۳۹۰.
۱۸. ارمنستان در جبهه بیزانسی فتوحات اسلامی به روایت سبه ئوس مورخ ارمنی، ترجمه سیدعلی خیرخواه علوی، ۱۳۹۴.
۱۹. تاریخنگاری ابن طاووس، مصطفی صادقی کاشانی، ۱۳۹۴.
۲۰. سیری در منابع شیعی تاریخ ائمه از اربلی تا مجلسی، غلامحسن حسین زاده شانه‌چی، ۱۳۹۴.
۲۱. تصحیح و منبع‌شناسی کتاب الملهوف سید ابن طاووس، با استفاده از ۵۷ نسخه خطی، مصطفی صادقی کاشانی، ۱۳۹۵.
۲۲. فرهنگ‌نامه مؤلفان اسلامی، جلد ۲؛ (قرن چهارم)، گروهی از محققان، ۱۳۹۶.
۲۳. فرهنگ‌نامه مؤلفان اسلامی، جلد ۳؛ (قرن پنجم)، گروهی از محققان، ۱۳۹۶.
۲۴. رویدادهای تاریخ اسلام، جلد سوم، (از ۵۰۱ تا ۷۵۰ هجری قمری)، دکتر عبدالسلام ترمانی، جلد ۳. ترجمه علی اکبر امامی حجتی و مصطفی شفیع، ۱۳۹۶.
۲۵. رویدادهای تاریخ اسلام، دکتر عبدالسلام ترمانی، جلد ۴ (از ۷۵۱ تا ۱۰۰۰ هجری قمری)، ترجمه: علی اکبر امامی حجتی و مصطفی شفیع، ۱۳۹۷.
۲۶. فرهنگ‌نامه مؤلفان اسلامی، جلد ۴، (قرن ششم) گروهی از محققان، ۱۳۹۷.
۲۷. تاریخ و اندیشه شیخیه، از آغاز تا کنون، ترجمه سید خلیل طاووسی، ۱۳۹۷.
۲۸. سیر تدوین و تطور صحابه نگاری، محمدرضا هدایت پناه، ۱۳۹۸.

آثار در دست نشر گروه:

- ۱- ساختار اجتماعی یثرب در بنیان مدینه النبی، مهران اسماعیلی
- ۲- امامیه در عصر سلجوقیان (حیات سیاسی، اجتماعی و فرهنگی)، سید حسین منظورالاجداد

۳- تاریخ تشیع در غرب اسلامی، دکتر محمد رضا شهیدی پاک

آثار در دست تحقیق گروه:

۱. تعامل کلام و دانش تاریخ، گفتگو با جمعی از اساتید حوزه و دانشگاه، مهران اسماعیلی
۲. بررسی آیین‌های عاشورایی در دولت‌های شیعی، سیدناصر موسوی
۳. ترجمه شیعه‌شناسی در غرب، بررسی انتقادی - تطبیقی پژوهش‌های شرق‌شناسان، ترجمه عبدالحسین بینش
۴. مراکز آموزشی شیعه امامیه در ایران و عراق، قدرت الله گراوند
۵. تاثیر وقف بر حیات اقتصادی ایران عصر صفوی، سعید نجفی نژاد
۶. مآخذ شناسی تحلیلی تمدنی شیعی، یدالله حاجی زاده
۷. امامان شیعه در مطالعات خاورشناسان انگلیسی زبان، عباس احمدوند و سعید طاووسی مسرور

۴. گروه دانش‌نامه اهل بیت (ع)

گروه دانش‌نامه اهل بیت (ع) متکفل تدوین مجموعه‌ای درباره این بزرگواران است که به صورت روشمند و علمی با محوریت چهارده معصوم (ع) ارائه می‌گردد. همچنین شخصیت‌ها، خاندان‌ها، شهرها، مکان‌ها، مفاهیم کلامی، قرآنی، سیاسی، اجتماعی، فقهی، اخلاقی و مرتبط با اهل بیت (ع) در بیش از ۱۳۰۰ مدخل در این مجموعه ارائه خواهد شد.

الف) اهداف:

۱. تبیین مستند و پویا از تعالیم و شخصیت اهل بیت (ع) در راستای دفاع عالمانه از ایشان.

۲. بازآرایی تعالیم اهل بیت (ع) با توجه به نیازهای معاصر.
 ۳. توسعه و تحکیم آموزه های اهل بیت (ع).
 ۴. زدودن غبار جهل و خرافات از معارف اهل بیت (ع).
 ۵. تبیین جایگاه اهل بیت (ع) در علوم.
 ۶. پاسخ گویی روشمند و علمی به سؤالات و شبهات مطرح در عرصه ملی و بین المللی در زمینه سیره و آموزه های اهل بیت (ع).
 ۷. بازشناسی ابعاد گوناگون سیره و تاریخ اهل بیت (ع).
 ۸. شناسایی و ارزیابی میراث علمی اهل بیت (ع) و آثار مرتبط با ایشان.
 ۹. شناسایی شخصیتها، خاندانها و مناطق طرفدار اهل بیت (ع).
 ۱۰. شناسایی و ارزیابی آثار اصحاب و طرفداران اهل بیت (ع).
- ب) وظایف: تدوین دانش نامه اهل بیت (ع) با توجه به محورهای ذیل:
۱. به کارگیری ادبیات علمی.
 ۲. پایبندی به تقریب وحدت امت اسلامی.
 ۳. توجه به مباحث تطبیقی در موارد نیاز.
 ۴. بهره گیری از ظرفیت های علمی حوزه و پژوهشگاه.
 ۵. اهتمام به نوآوری در ساختار مباحث، تحلیل ها، جمع بندی و نتیجه گیری.
 ۶. پرهیز از طرح آراء و دیدگاه های موهون و شبهه زا مگر در مواردی که طرح و نقد آنها ضروری به نظر رسد.
 ۷. تاکید بر محوریت اهل بیت (ع) در نگارش مقالات.

آثار برگزیده پژوهشکده:

- ۱- پیامبر و یهود حجاز، مصطفی صادقی و کسب رتبه تشویقی کنگره دین پژوهان کشور، ۱۳۸۰.
- ۲- تحلیل تاریخی نشانه‌های ظهور، مصطفی صادقی؛ برگزیده کنگره دین پژوهان کشور سال ۱۳۸۳، کتاب سال دانشجویی سال ۱۳۸۵، برگزیده کتاب سال ولایت ۱۳۸۶ و برگزیده جشنواره مسکویه ۱۳۸۹.
- ۳- نگاهی نو به جریان عاشورا، گروهی از پژوهشگران زیر نظر سیدعلیرضا واسعی؛ انجمن دین پژوهان کشور. (۱۳۸۳)
- ۴- جانشینان پیامبر در پرتو شرح نهج البلاغه ابن‌ابی‌الحدید، سیدعلیرضا واسعی؛ جشنواره نهج البلاغه، نهاد نمایندگی رهبری در دانشگاه. (۱۳۸۵)
- ۵- معرفی و نقد منابع عاشورا، سیدعبدالله حسینی؛ کنگره دین پژوهان ۱۳۸۵.
- ۶- ارزیابی روایات و منابع مکتوب امامیه درباره زندگی امامان؛ نعمت الله صفری؛ برگزیده جشنواره مسکویه ۱۳۸۹.
- ۷- نهاد ولایتعهدی در دوره اموی و عصر اول عباسی، عباس احمدوند؛ برگزیده رتبه سوم بخش بزرگسال جشنواره بین‌المللی فارابی، سال ۱۳۹۱.
- ۸- واقعه حره، سید علیرضا واسعی؛ کتاب مورد تحسین سال حوزه سال ۱۳۹۲.
- ۹- بازپژوهی تاریخ ولادت و شهادت معصومان(ع)، یدالله مقدسی؛ کتاب شایسته تقدیر سال حوزه سال ۱۳۹۲.
- ۱۰- ارزیابی اخبار قضاوت‌های امیرالمؤمنین علی(ع)، مصطفی صادقی؛ کتاب فصل تابستان ۹۲، کتاب سال حوزه قم سال ۹۳ و کتاب سال حوزه اصفهان سال ۱۳۹۴.
- ۱۱- تعامل شیعیان امامیه با دیگر مسلمانان، سیدعبدالله حسینی؛ رتبه سوم چهاردهمین جشنواره پژوهش فرهنگی سال ۱۳۹۴.
- ۱۲- مناسبات اهل‌بیت(ع) با ایرانیان، سیدمحمود سامانی؛ چهاردهمین جشنواره پژوهش فرهنگی سال ۱۳۹۴.
- ۱۳- مجموعه مقالات همایش سیره و زمانه امام جواد علیه السلام؛ حمید رضا مطهری، کسب رتبه دوم در جشنواره کتاب سال رضوی ۱۳۹۵
- ۱۴- تصحیح و منبع‌شناسی کتاب الملهوف سید ابن طاووس، مصطفی صادقی، کتاب سال جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۹۵ و دومین دوره کتاب سال عاشورا (جایزه دعبل)، ۱۳۹۶

حوزه ریاست و روابط عمومی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی

نشست های علمی و کرسی های نقد

ردیف	عنوان نشست / کرسی علمی	ارایه دهنده	ناقد
(۱)	شیوه های پژوهش در تاریخ و سیره	دکتر صادق سجادی	--
(۲)	نقد و بررسی کتاب «درآمدی بر تاریخ نگری و تاریخ نگاری مسلمانان»	حجت الاسلام شکوری	دکتر صفری و حجت الاسلام سلطانی
(۳)	روش تحقیق در سیره معصومان علیهم السلام	حجت الاسلام یوسفی غروی	--
(۴)	روش تحقیق در سیره معصومان (ع)	حجت الاسلام یوسفی غروی	--
(۵)	روش تحقیق در سیره اهل بیت (ع)	حجت الاسلام صالحی نجف آبادی	--
(۶)	روش تحقیق در تاریخ و سیره اهل بیت (ع) با نگرش بر بحار الانوار	آیت الله محسنی قندهاری	--
(۷)	کاستی ها و بایسته های پژوهش در تاریخ	حجت الاسلام مهدی پیشوایی	--
(۸)	تاثیر روش های پژوهشی شرق شناسان بر دیدگاه های اندیشمندان مسلمان	دکتر محسن الویری	--
(۹)	ضرورت همگرایی تاریخ با علوم اجتماعی و انسانی	دکتر حسینعلی نوروزی	--
(۱۰)	نقش جغرافیا در مطالعات تاریخی	دکتر منصور بدری فر	--

۱۱	اندیشه میشل فوکو در باب تاریخ	دکتر داود فیرحی	
۱۲	تاریخ و جامعه شناسی	دکتر محمود تقی زاده	--
۱۳	چشم اندازهای نوین تاریخ نگاری در تحقیقات تاریخی	دکتر مرتضی نورایی	--
۱۴	آموزش های دینی در عصر ناصری	دکتر سید محمد حسین منظور الاجداد	--
۱۵	روش مواجهه با پژوهش های خاورشناسان	دکتر عباس احمدوند	--
۱۶	تشیع و نگارش تاریخ اهل بیت (ع)	جمعی از اساتید حوزه و دانشگاه	--
۱۷	سهم شیعه در علوم	حجت الاسلام رسول جعفریان	حجت الاسلام مهدی مهريزي
۱۸	نقد کتاب «خاستگاه تشیع و پیدایش فرقه های شیعی در عصر امامان»	دکتر علی آقانوری	دکتر قاسم جوادی
۱۹	باید و نبایدها در پژوهش های تاریخی	دکترهادی عالم زاده	--
۲۰	گزارش و نقد «مطالعات شرق شناسان در تاریخ تشیع با تکیه بر کتاب کلبرگ»	محمد کاظم رحمتی	--
۲۱	نقد کتاب «درآمدی بر روش های تبلیغی ائمه □»	دکتر سید علیرضا واسعی	حجج اسلام یوسفی غروی و عبدالمحمدي

دکتر نصیر عبدالحسین	پروفسور عبد الجبار ناجی الیاسری	روش شناسی، نوآوری و دستاوردهای پژوهشی دکتر جواد علی	(۲۲)
دکتر نعمت الله صفری	حجت الاسلام محمد تقی سبحانی	نقد کتاب «مکتب در فرایند تاریخ» (جلسه ۱)	(۲۳)
دکتر نعمت الله صفری	حجت الاسلام محمد تقی سبحانی	نقد کتاب «مکتب در فرایند تاریخ» (جلسه ۲)	(۲۴)
دکتر محمد علی چلونگر	حجت الاسلام حامد منتظری مقدم	نقد کتاب «مکتب در فرایند تاریخ» (جلسه ۳)	(۲۵)
دکتر نصیر عبدالحسین	پروفسور عبد الجبار ناجی الیاسری	روش شناسی، نوآوری و دستاوردهای پژوهشی دکتر جواد علی	(۲۶)
علی بیات و حجت الاسلام هدایت پناه	حجت الاسلام سید عبد الله حسینی	نقد کتاب «معرفی و نقد منابع عاشورا»	(۲۷)
--	حجت الاسلام مهدی مهریزی	جایگاه خبر واحد در تاریخ و کلام	(۲۸)
--	دکتر سید احمد خضری	تشیع در اسپانیا گذشته و حال	(۲۹)
--	جمعی از محققین	محدودیت های تاریخ نگاری	(۳۰)
دکتر حسین مفتخری و دکتر منصور داداش نژاد	دکتر پروین ترکمنی آذر	نقد کتاب «تاریخ شیعیان اثنی عشری در ایران»	(۳۱)
--	دکتر امامی خویی	علویان و بکناشیان آناتولی	(۳۲)
--	دکتر نعمت الله صفری فروشانی	نقش روش ها و باورها در تاریخ	(۳۳)

۳۴	نقش روش‌ها و باورها در تاریخ (جلسه ۱)	دکتر محسن الویری	آقای اسماعیلی
۳۵	نقش روش‌ها و باورها در تاریخ (جلسه ۲)	دکتر محسن الویری	--
۳۶	نقش روش‌ها و باورها در تاریخ (جلسه ۳)	دکتر محسن الویری	--
۳۷	نشست علمی عصمت (جلسه ۱)	دکتر منتظری مقدم	--
۳۸	نشست علمی عصمت (جلسه ۲)	دکتر منتظری مقدم	--
۳۹	لقب رضا در منابع تاریخی و روایی	دکتر الله اکبری	--
۴۰	بررسی عزاداری حسینی در دولت فاطمی و بویهی	قاسم جوادی	حجت الاسلام ناصر موسوی و دکتر سید حسین فلاح زاده
۴۱	شیوه‌های عاشورا پژوهی	حجت الاسلام مهدی پیشوایی	--
۴۲	نقد کتاب «دانشنامه سیره نبوی»	دکتر حسن طارمی	دکتر علی بیات
۴۳	مزارات اسلامی و مسیحی	دکتر سید اصغر منتظر القائم	--
۴۴	بازشناخت علویان ایران	حجت الاسلام محمد مهدی فقیه بحر العلوم	--
۴۵	علل خروج امام حسین (ع) از مدینه (رویکردی بسترشناسانه)	دکتر نعمت الله صفری	حجت الاسلام - مهدینور محمدی
۴۶	بررسی مناسبت‌های هفتم صفر	حجت الاسلام یداله مقدسی	آیت الله یوسفی غروی

---	حجت الاسلام مصطفی صادقی	«سید بن طاووس و تاریخنگاری امام حسین(ع) با تأکید بر لهوف»	(۴۷)
دکتر موجانی	دکتر عرب خانی	نقش عتبات عالیات در روابط ایران و عثمانی قرن ۱۹ هجری	(۴۸)
دکتر منصور داداش نژاد	دکتر میر ابوالقاسمی	تحول گفتمان در گزارش واقعه کربلا تا قرن دهم با تکیه بر منابع فارسی	(۴۹)
---	حجت الاسلام مهدی پیشوایی	نشست علمی عاشورا پژوهی (تاریخ نگاری عاشورا)	(۵۰)
---	حجت الاسلام محمدهادی یوسفی غروی	نشست علمی عاشورا پژوهی (بررسی مقاتل عاشواری)	(۵۱)
---	حجت الاسلام محمدرضا هدایت پناه	نشست علمی عاشورا پژوهی (تغییر هویتی کوفه در بعد سیاسی-مذهبی)	(۵۲)
---	حجت الاسلام محسن رنجبر	نشست علمی عاشورا پژوهی (قرائت‌های مختلف از واقعه عاشورا)	(۵۳)
---	استاد محمد جواد صاحبی	نشست علمی عاشورا پژوهی (اهداف دور و نزدیک قیام عاشورا)	(۵۴)
---	دکتر نعمت الله صفری	نشست علمی عاشورا پژوهی (کارآمدی رویکرد تاریخی در تحلیل واقعه عاشورا)	(۵۵)

۵۶	نشست علمی عاشورا پژوهی (دیدگاه اهل سنت نسبت به عاشورا)	حجت الاسلام عبدالمجید ناصری	--
۵۷	نشست علمی غدیر در نگاه خاورشناسان	حجت الاسلام حبیب الله بابایی	آقای سعید طاووسی
۵۸	نشست علمی غدیر در نگاه اهل سنت	ماموستا مصطفی محمودی	حجت الاسلام رمضان محمدی
۵۹	کرسی نقد نقش شیعیان در صحابه نگاری	حجت الاسلام محمد رضا هدایت پناه	حبیبج اسلام سیدقاسم رزاقی و قاسم خانجانی
۶۰	جایگاه عاشورا در رویکرد به مطالعات شیعی غربیان	دکتر عباس احمدوند	حجت الاسلام و المسلمین محمدرضا بارانی
۶۱	کرسی نقد و معرفی کتاب مقتل جامع سیدالشهداء	حجت الاسلام محسن رنجبر	آیت الله محمدهادی یوسفی غروی و استاد محمد اسفندیاری
۶۲	کرسی نقد و معرفی کتاب شهادت نامه امام حسین (ع)	حجت الاسلام سید محمود طباطبائی	دکتر نعمت الله صفری
۶۳	کرسی نقد و معرفی کتاب عاشورا شناسی	محمد اسفندیاری	علی اکبر ذاکری
۶۴	کرسی نقد و معرفی کتاب کوفه از پیدایش تا عاشورا	دکتر نعمت الله صفری فروشانی	محمدرضا بارانی و حمیدرضا مطهری

۶۵	نشست علمی اولین اربعین	آیت الله محمد هادی یوسفی غروی	--
۶۶	کرسی نقد بررسی نظریه تنصیص	حجت الاسلام دکتر مصطفی صادقی	حجت الاسلام محمد کاظم رحمان ستایش
۶۷	نقد کتاب تمدن اسلامی اثر ژوزف بورلو	دکتر احمد بادکوبه و علی بیات	--
۶۸	نقش آموزه‌های دینی در هنر و معماری	دکتر اصغر منتظرالقائم	--
۶۹	کرسی ترویجی جایگاه منابع مفقود در تحلیل مسائل تاریخی ۱	حجت الاسلام دکتر دشتی	دکتر نعمت الله صفری
۷۰	نقد کتاب «نگاهی به تاریخ تفکر امامیه از آغاز تا ظهور صفویه»	دکتر مصطفی صادقی	حجت الاسلام صفر علی جبرئیلی
۷۱	کارآمدی مطالعات تاریخی در پژوهش‌های مهدوی	دکتر نعمت الله صفری فروشانی	--
۷۲	سیره، مفهوم، رویکردها و روش استخراج	دکتر سیدحسین فلاح زاده	حجت الاسلام علی اکبر ذاکری
۷۳	نقد کتاب تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی	حجت الاسلام دکتر یدالله حاجی زاده	حجت الاسلام علی الهی تبار
۷۴	اندیشه‌های امامیه در اندلس در عصر حاکمیت امویان	حجت الاسلام دکتر حمیدرضا مطهری	دکتر محمد علی چلونگر

۷۵	جایگاه سیره و تاریخ در مطالعات امام موسی صدر	استاد محمدجواد صاحبی	--
۷۶	نشست هم اندیشی عدالت در تاریخ	جمعی از اساتید	--
۷۷	وحدت اسلامی و امت واحده	حجت الاسلام احمد مبلغی	--
۷۸	انقلاب اسلامی و عدالت اجتماعی	حجت الاسلام شمس الله مریجی	--
۷۹	انقلاب اسلامی و توسعه مطالعات تاریخی	دکتر حمیدرضا مطهری و دکتر نعمت الله صفری فروشانی	--
۸۰	نشست علمی فقه و تمدن از منظر امام موسی صدر	حجت الاسلام دکتر محسن الویری و حجت الاسلام سیف الله صرامی	--
۸۱	جایگاه عدالت در آموزه های سیاسی امام علی علیه السلام	حجت الاسلام غلامرضا بهروزی لک و دکتر علی شیرخانی	--
۸۲	عدالت در حکومت اشراف مکه و مدینه	دکتر سید محمود سامانی	
۸۳	عدالت علوی در حوزه کارگزاران	حجت الاسلام علی اکبر ذاکری	
۸۴	سبک زندگی بر اساس آموزه های قرآن و اهل بیت علیهم السلام	حجت الاسلام عباس کوثری	حجت الاسلام دکتر حمیدرضا مطهری
۸۵	اهل بیت در آثار مفسران اندلس	حجت الاسلام دکتر حمیدرضا مطهری	حجت الاسلام و المسلمین عیسی زاده

۸۶	دو گانه داد و بیداد در اندیشه شیخ اجل سعدی شیرازی	دکتر سید حسین فلاح زاده	
۸۷	نقش انقلاب اسلامی در هویت بخشی به تمدن اسلامی	حجت الاسلام دکتر احمدی کچایی	دکتر رسول نوروزی
۸۸	بررسی موقعیت تمدنی ایران در تاریخ معاصر با تکیه بر بیانیه گام دوم	دکتر سید حسین فلاح زاده	
۸۹	هم اندیشی با موضوع دانشنامه اهل بیت (ع)	حجت الاسلام دکتر سبحانی	
۹۰	هم اندیشی با موضوع دانشنامه اهل بیت (ع)	حجت الاسلام دکتر سبحانی	
۹۱	دانشنامه نگاری؛ بایسته ها و آسیب ها	دکتر نعمت الله صفری فروشانی	

کرسی تخصصی

ردیف	عنوان	ارائه دهنده	ناقدین	داوران
۱	اهل بیت (ع) و فتوحات (نقد دیدگاه ها)	حجت الاسلام علی اکبر ذاکری خمی	آیت الله یوسفی غروی، دکتر سید حسین فلاح زاده دکتر علی بیات، حجت الاسلام رمضان محمدی	دکتر حسینیان مقدم دکتر محمد دانش کیا دکتر حمید رضا مطهری دکتر نعمت الله صفری

همایش ها

ردیف	عنوان همایش / کرسی علمی	سال	مراکز همکار
۱	همایش بین المللی سیره و زمانه امام کاظم (ع)	۱۳۹۲	انجمن تاریخ پژوهان حوزه علمیه
۲	همایش سبط النبی، امام حسن مجتبی علیه السلام	۱۳۹۳	مجمع جهانی اهل بیت علیهم السلام
۳	همایش بین المللی امام سجاده (ع)	۱۳۹۴	مجمع جهانی اهل بیت علیهم السلام
۴	همایش بین المللی سیره و زمانه امام جواد (ع)	۱۳۹۵	انجمن تاریخ پژوهان حوزه علمیه
۵	همایش علمی پژوهشی سبک زندگی اسلامی	۱۳۹۴	مجمع جهانی اهل بیت علیهم السلام
۵	همایش بین المللی سیره و زمانه امام هادی (ع)	۱۳۹۶	انجمن تاریخ پژوهان حوزه علمیه
۶	سیره امام رضا علیه السلام؛ آموزه ها و کارکردها	۱۳۹۷	بنیاد پژوهش های اسلامی آستان قدس رضوی و دبیرخانه انجمن های علمی حوزه
۷	همایش بین المللی امام علی (ع) الگوی عدالت و معنویت برای جهان امروز	۱۳۹۷	دانشگاه باقرالعلوم (ع)
۸	سیره و زمانه امام حسن عسکری علیه السلام	1398	انجمن تاریخ پژوهان حوزه علمیه
۹	همایش بین المللی غدیر	۱۳۹۸	عتبه حسینی (ع)

۱۰	هم اندیشی نقد و بررسی سند الگوی پایه اسلامی ایرانی پیشرفت از منظر تاریخی	۱۳۹۸	دانشگاه باقرالعلوم (ع)
۱۱	مسلمانان افغانستان ، حج و حرمین	۱۳۹۸	پژوهشکده حج و زیارت

اعضای هیأت علمی و محققان

۱. حجت الاسلام و المسلمین دکتر حمیدرضا مطهری (رئیس پژوهشکده و عضو هیأت علمی گروه سیره اهل بیت (ع))
۲. حجت الاسلام و المسلمین علی اکبر ذاکر خمی (ذاکری) (مدیر و عضو هیأت علمی گروه سیره اهل بیت (ع))
۳. حجت الاسلام و المسلمین سیدقاسم رزاقی موسوی (مدیر و عضو هیأت علمی گروه تاریخ تشیع، سرپرست اداره پژوهش)
۴. جناب آقای دکتر سید حسین فلاح زاده (مدیر گروه فرهنگ و تمدن اسلامی)
۵. جناب آقای دکتر نعمت الله صفری (مدیر گروه دانشنامه اهل بیت علیهم السلام)
۶. حجت الاسلام و المسلمین دکتر مصطفی صادقی (عضو هیأت علمی گروه سیره اهل بیت (ع))
۷. حجت الاسلام و المسلمین یدالله مقدسی (محقق گروه سیره اهل بیت (ع))
۸. حجت الاسلام و المسلمین دکتر مجید احمدی کچایی (عضو هیأت علمی گروه تاریخ تشیع)
۹. حجت الاسلام و المسلمین دکتر حسین قاضی خانی (عضو هیأت علمی گروه تاریخ تشیع)
۱۰. حجت الاسلام و المسلمین مهدی نورمحمدی (محقق رسمی گروه تاریخ تشیع)
۱۱. حجت الاسلام و المسلمین دکتر یدالله حاجی زاده (عضو هیأت علمی گروه فرهنگ و تمدن اسلامی)
۱۲. حجت الاسلام و المسلمین محمدحسین علی اکبری (عضو محقق رسمی گروه فرهنگ و تمدن اسلامی)

حوزه ریاست و روابط عمومی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی